

Hänvisning
VM086:00/2024

Kontaktperson
Jurist Anne Vainionpää

Finansministeriet
Statsrådet
Risto Sakki
risto.sakki@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 84 och 85 b § i mervärdesskattelagen och 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier.

Finansministeriet har gett landskapsregeringen möjlighet att lämna utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 84 och 85 b § i mervärdesskattelagen och 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier.

Lagstiftningsbehörighet

Lagstiftningsbehörigheten inom beskattningen är delad mellan landskapet Åland och riket. Landskapet Åland har enligt 18 § 5 punkten självstyrelselagen för Åland (ÅFS 1991:71) lagstiftningsbehörighet avseende landskapet tillkommande tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt, landskapet tillkommande närings- och nöjesskatter, grunderna för avgifter till landskapet och kommunerna tillkommande skatter. Enligt 27 § 36 punkten självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om skatter och avgifter med de undantag som nämns i 18 § 5 punkten. Förslaget avser mervärdesskatt, som är en indirekt skatt och riket har lagstiftningsbehörighet avseende indirekta skatter enligt 27 § 36 punkten självstyrelselagen.

Landskapsregeringens synpunkter

Utkastet till proposition innehåller förslag till ändringar av mervärdesskattelagen (1501/1993) och lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966). I utkastet föreslås det att den allmänna mervärdesskattesatsen och skattesatsen för försäkringspremieskatt höjs från 24 procent till 25,5 procent. Höjningen av skattesatsen genomförs genom en ändring av 84 och 85 b § i mervärdesskattelagen. Enligt den gällande 84 § i mervärdesskattelagen ska i skatt betalas 24 procent av skattegrunden, om inte något annat anges i 85 eller 85 a §. Enligt den gällande 85 b § ska med avvikelse från 85 och 85 a § i skatt betalas 24 procent av skattegrunden för sådana förpackningar och transportförnödenheter som berättigar till ersättning vid återsändande.

Skattesatsen för försäkringspremieskatt har följt den allmänna mervärdesskattesatsen. Försäkringspremieskatten har uppfattats som en särskild konsumtionskatt som

kompletterar mervärdesbeskattningen. På samma sätt som i fråga om den allmänna mervärdesskattesatsen föreslås det att skattesatsen för försäkringspremieskatt höjs med 1,5 procentenheter.

Ändringarna i mervärdeskattelagen och lagen om skatt på vissa försäkringspremier föreslås träda i kraft den 1 september 2024.

I utkastet beräknas ändringarna leda till att öka statens skatteintäkter med ca 1 027 miljoner euro på 2025 års nivå ifråga om mervärdes-, försäkringspremie- och bilskatt samt tobaksaccis. Detta med beaktande av effekterna på efterfrågan och ökningen av statens mervärdesskatteutgifter. När det gäller 2024 beräknas ökningen av skatteintäkterna dessutom uppgå till ca 181 miljoner euro, med beaktande av den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet och fördröjningarna i redovisningen.

Vidare i utkastet uppskattas att om de föreslagna höjningarna överfördes i sin helhet till konsumentpriserna skulle konsumentpriserna på de nyttigheter som ändringen gäller öka med 1,2 procent. Huruvida höjningarna överförs till priserna beror bland annat på konkurrensförhållandena inom den bransch där försäljaren är verksam, och på priselasticiteten när det gäller efterfrågan och utbud på den nyttighet som är föremål för höjningen. Om ändringar i prissättningen föranleder betydande kostnader för ett företag, eller ändringarna görs som en del av en mer omfattande strategisk beslutsprocess, kan en prisändring ske på förhand eller med fördröjning, och både i större eller mindre omfattning än beloppet av skatteförhöjningen. Om höjningarna överförs i sin helhet till priserna, beräknas höjningen bidra till inflationen med 0,59 procentenheter.

I propositionsutkastet görs bedömningen att förslagen kommer att medföra administrativa kostnader av engångsnatur för de företag som säljer och köper sådana nyttigheter som är föremål för höjningarna. De specifika konsekvenserna för enskilda företag beror bland annat på hur datasystemen är genomförda och i hur hög grad uppdateringen av priserna är automatiserad. Variationen i hur mycket de administrativa kostnaderna ökar bedöms vara stor mellan företagen. Eftersom höjningen enligt propositionsutkastet ska träda i kraft mitt under året 2024, tillämpas under samma år två olika skattesatser på samma nyttigheter. Detta bedöms i utkastet också som en engångsföreteelse öka den administrativa bördan av beskattningen för mervärdesskatteskyldiga.

Därtill uppskattas i utkastet att de nyttigheter som omfattas av den allmänna mervärdesskattesatsen och försäkringspremieskattesatsen utgör 40 procent av hushållens konsumtionsutgifter. De föreslagna ändringarna berör därmed en stor del av hushållens konsumtion. Till den del de föreslagna höjningarna överförs till priserna beräknas hushållens köpkraft minska till följd av propositionen. Den relativa köpkraften försvagas mest i den lägsta inkomstdecilen och minst i den högsta inkomstdecilen. I den lägsta

inkomstdecilen försvagas köpkraften med ca 0,67 procent och i den högsta med 0,42 procent. Hushållens köpkraft försvagas i genomsnitt med 0,53 procent.

Som en följd av propositionen beräknas sysselsättningen ligga på ca 0,1 procent lägre nivå än i referensscenariot för samhällsekonomin. Antalet sysselsatta beräknas vara drygt 3 000 personer lägre än i referensscenariot och antalet arbetslösa beräknas vara ca 2 000 personer högre än i referensscenariot. Nedgången i sysselsättningen bedöms ha samband med bland annat en minskad efterfrågan på arbete till följd av minskad konsumtion.

I beredningen har inte uppstått skäl för landskapsregeringen att invända mot höjningarna i sig av den allmänna mervärdesskattesatsen och skattesatsen för försäkringspremieskatt i det utkast till proposition som landskapsregeringen har fått ta del av. Landskapsregeringen kan däremot konstatera att den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet kan medföra ytterligare problem utöver de problem som höjningen i sig av den allmänna mervärdesskattesatsen kan medföra för näringslivet. Ett sätt att förenkla för de företag som redovisar mervärdesskatten kvartalsvis skulle en senareläggning av ikraftträdandet med en månad skapa en mindre administrationsbörda. Något som ytterligare skulle underlätta för näringslivet är att ändringarna skulle träda i kraft vid årsskiftet fyra månader senare än utkastets föreslagna tidpunkt. För att säkerställa att implementeringen av höjningen av den allmänna mervärdesskattesatsen sker på ett kontrollerat sätt är det viktigt att en skälig tid för omställningen ges till näringslivet.

Minister

Mats Perämaa

Jurist

Anne Vainionpää

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, info@lagtinget.ax

Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi